

LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

RESSORGIMENT

Les activitats de la Comissió Executiva del "IV Congrés d'Història de la Corona d'Aragó" han représ una nova embranzida. Arreu s'escampa la propaganda impresa cridant a la reunió que tindrà lloc a Mallorca pel maig de l'any qui ve. Les veus d'aquest Congrés ja es senten per tota la terra: en francès per l'estranger, en castellà per Espanya i Sud-Amèrica, i en català per les terres germanes de la nostra. Hi ha belles noves de col·laboracions i adhesions importants, i tot fa esperar que l'èxit ens ha d'ésser propici.

Aquest IV Congrés d'Història, que enclou el període comprés entre l'adveniment de Ferran d'Antequera i la mort dels catòlics Ferran i Elisabet, marca la fi de la Corona d'Aragó, i és per això que la seva importància creix, amb el caràcter que té de resum i conclusió.

És necessari, d'absoluta necessitat, que tots els que estimem la Mallorca nostrada, ens unim amb el sol fi d'atènyer l'esplendor que cal que tengui aquest Congrés d'Història, que desitjaríem que esdevingués històric en els anals de la nostra Illa.

A Valldemossa, la Comissió encarregada d'organitzar les festes que s'han de celebrar amb motiu de la canonització de Caterina Thomàs ha publicat un cartell anunciador d'un certamen literari, els temes del qual fan augurar una bona acollida per part dels nostres poetes i prosistes. També ens arriben noves que en aquestes festes hi

haurà concursos de balls i de cants mallorquins, de parelles vestides a l'estil pagès, i de danses i comparses locals.

En aquesta Ciutat, l'“Associació per la Cultura de Mallorca”, de tan grat record, ha iniciat el nou període de la seva actuació, i l'entusiasme dels seus elements reorganitzadors és una prova evident que la seva vida ha d'ésser fecunda i fructífera.

Heusaquí, amable lector, tres caires bells de la nostra renaixença, tres símptomes evidents que el foc sagrat, era caliu colgat i no cendra, com es volgué suposar en temps de la ignomínia i el detentament de les llibertats ciutadanes.

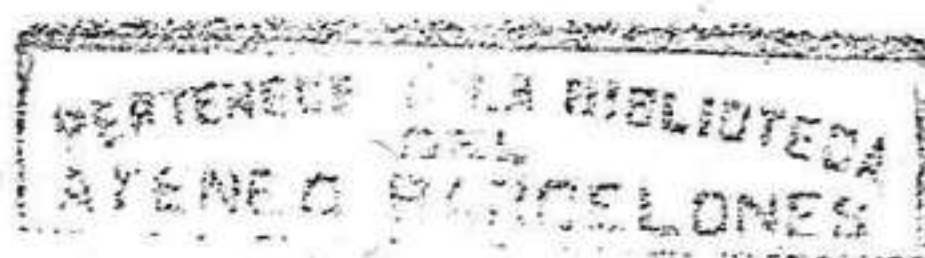
Ara, després de la tràgica prova, els qui creien que l'esperit autonomista era un fantasma fàcil d'esvair, s'hauran pogut convèncer de la seva realitat i de la seva vida latent, i és que els problemes espirituals que tenen rels a l'ànima no es moren ofegats per l'opressió de les lleis o de les armes, sinó que viuen dins cada cor i s'enrobusteixen amb la injustícia, que els assaona com pluges germinants. Ha estat terrible de passar, però la prova ens ha vingut a confirmar la lliçó que els problemes polítics que són fruit de l'esperit no es resolen amb lleis opressores, sinó amb lleis conductores: són com l'aigua, que necessita el seu llit per evitar que s'inundi la plana.

Tots aquests símptomes, aquest bell despertar, ens omplen de satisfacció. I ens amaren d'enterniment i delectança quan pensem que en temps no llunyà el cor de Mallorca serà un sol cor.

Però un altre caire hi ha en el nostre esperit, i és el caire més representatiu, que precisa posar de manifest. Ens referim a la nostra senyera; a la senyera mallorquina ultratjada pels filisteus de la dictadura, que és necessari reivindicar públicament.

La Diputació, els Ajuntaments de la nostra Illa, i el de la nostra Ciutat al capdavant, alguns dels quals ja posaven la senyera mallorquina a les seves façanes Consistorials abans del cop d'Estat, tenen el deure sagrat, com a successors que són d'aquelles Corporacions ciutadanes, de netejar l'ofensa inferida al nostre símbol, aixecant-lo de bell nou sobre les multituds, amb la doble significança de la restauració.

Així ho demana LA NOSTRA TERRA, amb tot el que de significació ciutadana representa, i així ho espera de les actuals corporacions públiques, dignes successores d'aquelles que un dia, honorant-se a elles mateixes, honoraren l'esperit mallorquí, enarborant la nostra senyera.

DOS IDIL·LIS DE TEÒCRIT

Ara que en la literatura catalana ha pres tan gran ufana el cultiu de les humanitats, creim oportú reproduir dues belles traduccions del grec, degudes a l'enyorat hellenista Don Magí Verdaguer i Callís, que tants d'anys visqué entre nosaltres.

Aquestes traduccions daten dels anys 1875 i 1877, respectivament. Representen, doncs, una avançada d'aquest moviment que ha culminat en la "Fundació Bernat Metge". Res no volem dir del mèrit d'elles pel nostre compte, però traduïm a continuació el que n'ha dit el docte catedràtic de la Universitat de Barcelona, Dr. Lluís Segalà:

Teòcrit, que cantà les belleses de la vida campestre amb una naturalitat que en va cercaríem en els seus imitadors, havia de captivar un excels poeta i home d'estudi, el llinatge del qual, immortalitzat per l'autor de "L'Atlàntida", va enllaçat d'una manera inseparable amb el renaiçement literari de Catalunya: Magí Verdaguer i Callís, ex-alumne distingidíssim de la nostra Facultat de Filosofia i Lletres i un dels més eminents catedràtics de l'Institut general i tècnic, de Palma de Mallorca.

Per bé que Verdaguer solament ha publicat dos idillis—l'onzè de Teòcrit o siga El Ciclop, en 1875 i Els Pescadors que alguns atribueixen al mateix poeta i altres, com Ahrens, el refusen com apòcrif, en 1878—donant-nos així les primeres traduccions de la bucòlica grega, ja amb això es pot provar que el traductor és un vertader hellenista i un inspirat poeta que compon amb tanta senzillesa, elegància i facilitat com si es tractàs d'una obra original con-

cebuda per la seva imaginació i executada amb el gust que resplendeix en les seves produccions.

No necessitam dir que la traducció és directa i per si algú objectàs que no és ad verbum (la qual cosa resulta gairebé impossible en una traducció verificada), afegirem que Verdaguer ha fet una versió literalíssima en prosa castellana, que dintre poc publicarà la "Biblioteca de Autores griegos y latinos".

Aquesta traducció castellana, alludida pel Dr. Segalà, no va arribar a veure la llum. La mort interrompé els treballs de l'illustre professor abans d'acabar l'obra.

Quant a les traduccions que publicam a continuació, hem de fer constar que ens hem limitat, amb el major respecte, a canviar-les llur ortografia, deixant, però, sense tocar tota grafia que fos essencial a la forma poètica.

EL CICLOP

ENDREÇA A NICIAS

Pel mal de l'amor no es troba a la terra
cap altre remei millor que les Muses,
que fan viure el cor amb plers i dolçura:
mes jai, amic meu, que costa assolir-les!
Tu que t'has donat a la medecina,
i n'ets aimador de les nou deesses,
bé saps que l'amor no es cura amb cap herba
ni poden unguents guarir ses ferides.

*

Cantant dolces tonades els jorns entretenia
el Cíclop Polifemo del temps de l'antigor,
quan ell se marfondia d'amor per Galatea,
dient-li clar sa cara que tot just era un noi.

Els seus amors no eren pas tot flors i violes,
puix n'eren malastrugues enceses passions
que el seny li feien perdre...

Mil voltes les ovelles, venint de la pastura,
soletes s'entornaven cap a la seva cort:
i ell, cantant-ne troves des l'alba a Galatea,
allà dalt de la costa passava nits i jorns.
Al mig del cor tenia una sagnant ferida
d'una crudel sageta que li enfonsà l'Amor.
Mes ell remei hi troba: s'asseu dalt d'un cimbori
de cara al mar, i canta aquesta greu cançó.

«¡Ai, Galatea, nimfa encisera!
¿Per què t'allunyes de l'aimador?
N'ets molt més tendre que l'anyelleta,
més blanc encara que llet ton cos,
més voluptuosa que la vedella
i més fresqueta que els raïms del bosc.
Per la vorera fas corredisses
sempre que em volta la dolça són,
i et fons tan prompte de mi s'aparta,
fuigs com l'ovella que ha vist el llop.
M'enamoraes a la muntanya
quan hi vingueres a collir flors
de bell jacint amb la meva mare:
jo us ensenyava el camí del bosc:
des d'aleshores fins avui dia
jo no puc traure'm aquest amor.
Mes de ma pena tant se te'n dóna,
de ma tristesa mai te'n condols!

Mes ja sé, verge, per què així fuges!
el front m'ombreja de cap a cap
una feresta cella eriçada,
dessota hi brilla un ull isard,
mon nas s'aplana damunt dels llavis,
i et fa basarda lo meu esguard.
Mes, tal com siga, oh Galatea,
duc mil ovelles a pasturar,
i tot munyint-les bec llet a dojo,

Sense formatges no hi estic mai
 ni a l'estiuada, ni al temps que gela;
 allà a la cova n'és ple tot l'any.
 Jo sé cantar-ne unes tonades
 que cap dels Cíclops les sap cantar:
 moltes vegades les nits me passen
 dalt d'eixa roca, sempre cantant
 la meva aimada i la ventura
 que el cor somnia, lliure d'afanys.

Onze corsones totes prenyades
 també quatre óssos per tu nodresc,
 cadells encara... verge adorada,
 vina amb nosaltres! tot serà teu.
 Deixa a les ones estabellar-se
 per eixes roques dels voltants seus.
 Dintre ma cova tu hi passaries,
 amb companyia, la nit a pler.
 Allà hi ha vinyes de fruit dolcíssim,
 xiprers altívols, hi ha llorers
 i ombrívol eura... hi corre una aigua
 fresca, divina, que de la neu
 per a mi vessa l'emboscat Etna.
 ¿Qui deixaria tant bé de Déu
 per la mar trista i les onades?

.

Si tant t'espanta ma pelussera,
 sota la cendra sempre hi tinc foc
 i tinc estelles d'alzina seca:
 m'abrusaria fins el meu cor,
 fins l'ull que estimo més de la vida...
 Jo ho sofriria...
 per què la mare donant-me vida
 ensems no em dava del peix la sort!
 Com a ta cova m'enfonsaria
 i et besaria la mà amb amor,
 si no em deixessis besâ els teus llavis!
 Duria't lliris blancs de l'entorn

i cascalls tendres de flor vermella:
mes no els duria tots amb un pom,
perquè els uns riuen a l'estiuada,
l'hivern els altres trauen la flor.
¡Com aprendria a nedar ara,
per poder sebre què hi feu al fons!

Tant de bo que ara ací vinguessis
sens enyorar-hi els abims del mar
(com jo no penso mai en la cova)
volguesses vindre a pasturar
ensems, aimia, amb qui t'adora,
a munyî ovelles dintre el corral,
i fer formatges, l'herba-col agre,
per fer-los prendre, posant-hi abans!
Tan sols la mare de mi et malparla,
i n'estic d'ella molt enutjat:
certament ella, una vegada,
de mi lloances no et digué pas,
i això que veia com cada dia
jo m'hi tornava més i més flac.
Ara, diré-li que ja em tremolen
les meves cames i fins el cap.
Que es posi trista... també les penes
mon cor devoren...

Oh Cíclop, Cíclop! on tens el seny?
si te n'anasses a fer paneres
i a tallar rames per dû als anyells,
llavors tal volta tu et posaries.
Cuida l'hisenda! Per què t'empeny
l'amor darrera de qui fuig sempre?
D'altra més bella en veuràs potser!
Moltes donzelles, les nits me pregunen
de jogâ amb elles, i si hi vinc bé,
totes me paren molt bona taula.
Ací a la terra sembla talment
que tots me tenen per qualque cosa!»

Així s'entretenia lo Cíclop Polifemo
cantant amb la tenora son malaurat amor,
i el temps millor passava, que si per medecines
als metges de la terra hagués abocat l'or.

ELS PESCADORS

La pobresa, amic Diofante,
és qui esperona les arts,
i ella n'és la millor mestra,
de l'industria i del treball.

Qui s'ha de guanyar la vida
no dorm sempre que té són;
de mal-de-caps mai n'hi manquen
al pobre treballador.

I si per sort s'endormisca
una estoneta, a la nit,
els seus mal-de-caps de sempre
ja el vénen a deixondir.

Dos pescadors hi havia, vellets, que ensems dormien
damunt les algues seques, vorera de la mar
a dins d'una cabana amb troncs i rams bastida,
de cap al mur de fulles tots dos arreconats.
A prop d'ells dos es veia l'ormeig del seu ofici
els volantins, les canyes, palangres i filats
encara tots plens d'algues, paners, hams, la pallissa
i un vell llaüt de pesca amb falques recolzant;
i per coixí, la roba, la cabellera blanca
i un tros d'estora vella. Tal era el seu moblam,
i tota la riquesa que els dos vellets tenien;
fins no s'hi veia un'olla ni un rosegó de pa,
semblava-hi tot de sobres no essent enginys de pesca:
ells sí que amb la pobresa tenien amistat.

I sens veïns vivien... al peu de la cabana
manyagues rodolaven les ones de la mar.

Al mig de sa carrera la Lluna no era encara,
que ja la feina amiga corria a despertâ'ls;
i els pescadors, traient-se la són de ses parpelles,
això que el cor els deia cantaven de bon grat.

ASFALION

¡Que en van d'errats els que diuen
que es van escurçant les nits
quan el bon Jove ens envia
els dies llargs de l'estiu.

Jo n'he tingut ja mils somnis
i encar l'Alba no ha sortit;
o m'engany, o les nits d'ara
són més llargues del que es diu.

AMIC

A l'estiu formós acuses
Asfalion sense raó,
perquè mai de Déu les fites,
han pogut traspassâ els jorns.

Saps el que és, que les cabories
dels ulls t'han ben tret la són
i la nit te sembla llarga

.....

ASFALION

Mes escolta: et veus amb cor
per esbrinar el meu somni?
Ell n'és d'allò més formós
i em sabia greu no dir-te'l.
Te vull obrir el meu cor,
ja que som companys de pesca
i ningú et guanya en el món
en enginy, que és el gran jutge
per interpretar-ho tot.

Privat d'aquell, ¿què faria
qui prop del mar jau tot sol

per damunt la fullaraca
i no hi dorm gens delitós?
Allà al farell del Pritàneu
hi ha pesca per tothom.

AMIC

Home, explica'm el teu somni;
afanya't, conta-m'ho tot.

ASFALION

Ahir vespre m'adormia
pensant en coses del mar,
(i no havia menjat gaire,
ja que havent dejorn sopat,
com tu saps, si et recorda,
ben poquet vàrem menjar).
Vetaquí que somniava
que jo m'estava assentat
dalt de la roca, a la vora,
embadalit aguintant
si qualche peix picaria,
mentre l'enganyivol ham
amb la canya feia moure.
Un dels grossos va picar
(que en somnis jo trobo peixos
com els cans un tros de pa):
I el veia que a l'ham penjava,
i veia rajar la sang,
i tant i tant bellugava
que la canya es va torçar.
Llavores les mans allargo
mes no podia agafâ'l
de tant saltâ i cops de cua;
i per cert trobava estrany
com un peix tan gros pescava,
sent-ne tan petits els hams.
I disposant-me a matar-lo,
li vaig dir, ¿que em vols fer mal?
Jo a tu prou penso fer-te'n:
I el vaig agafâ amb la mà.

en veure que no es movia:
la lluita havia acabat.
Trec un peix gros que tenia
d'or macís el cos format,
mes me feia por llavors
que Neptú no l'estimàs,
o de la bella Amfitrites
fos un tresor estotjat.
Poc a poc l'ham li vaig treure
tament no s'endugués pas
gens d'or de dintre la boca,
i amb una corda lligat
me l'emporto cap en terra.
I aleshores vaig jurar
que mai més jo ficaria
ni un sol peu a dins del mar,
i que en terra m'estaria
sent-ne un rei amb l'or en gran...
I quan era aquí em desvetllo.
I ara, mon vell company,
aquest somni em dóna pena,
per la por d'haver jurat.

AMIC

No et faci por semblant cosa,
que el jurament no és veritat:
ni tu has vist el peix que contes
ni molt menys l'has agafat.
Aquests somnis són falornies;
i si estant ben desvetllat
per aquests voltants tu rodes,
hi cercaràs peix de carn
per no morir-te de gana
amb peixos d'or somniant.

MAGÍ VERDAGUER I CALLÍS, TRAD.

PER NOVES RUTES

PER un diari de Madrid ens enteram amb fonda satisfacció que la "Sociedad Española de Historia Natural" ha organitzat unes sessions de cinema científic. La primera es donà els darrers dies de maig en el "Royalty" amb el següent programa: "El cranc ermità", "El vogamari", "L'hyas" (cranc aranya) i l'"espirografis", "Els esposos Johson dins les selves de l'Àfrica Central".

A la fi hi ha qui es preocupa seriosament i pràctica d'aquest assumpte. ¡Enhorabona!

Fins ara tota mena d'autoritats han clamat contra el cinema, els pares, llamentant-se i indignats, han continuat duent-hi els seus fills, però... res més.

A les darreries del Directori, amb l'afany de destruir més que d'edificar, certs elements moralitzadors intentaren privar el cinema als infants fins a setze anys. Més que prohibir és millor reglamentar. Una restricció radical no duu enlloc. Si la llum és massa intensa val la pena que l'atenuem, graduant-la i acomodant-la a l'ull tendre de l'infant, però, no el deixem a les fosques. No destrueix el conrador la seva collita perquè hagin crescut algunes plantes venenoses dins el seu camp, sinó que les arrabassa a poc a poc, cuidant de no escampar gens la llavor.

Ara la "Sociedad Española de Historia Natural" ha fet saltar la primera espurna; caldria aprofitar-la a fi que una flama purificadora netejàs per tot arreu les pantalles. Tots els factors socials hi deurien de col·laborar. La qüestió és important i interessa a tothom.

El cinema tal com és avui, no és quasi mai per infants i molt poques vegades pels grans. En general, els films són immorals o mancats de sentit. Quina atmosfera respiren els petits i de què es saturen els majors! Aguaitem amb imparcialitat qualsevol dels nostres escenaris i si prescindim de la bellesa plàstica de Mary Pickford, Greta Garbo, Clara Bow, Janet Caynor; i de l'elegància de Ramon Novarro, Mack Leeglen, George O'Bryen, del palaus de somni, dels jardins d'encís i de tots aquests efectes torbadors,

pensem serenament si aquelles escenes de robatoris, assassinats, seduccions o adulteris les deixariem contemplar als nostres fills si no fos en la pantalla. ¿Creim tal volta que perquè la intoxicació és lenta, és més poc verinosa?

En parlar de cinema és impossible prescindir de la seva influència educadora. Suggestiona les intel·ligències tendres més malleables i predispostes pel cascavelleig de la seva imaginació. Impressiona fonament les criatures i no en forma passiva, sinó que contribueix a la formació de les idees i dels sentiments que el dia de demà han de sobreviure en l'home fet. És el que diu Horaci: "Allò que entra per l'orella mou l'ànima més peresosament que allò que es passa sota els ulls fidels".

L'infant, vers el sis, set anys, posseeix tots els mecanismes perceptius i la seva atenció i interès estan en plena activitat i responen a la satisfacció d'una tendència, d'una inclinació que es precís dirigir d'una manera conscient. Han d'ésser mans delicades, mans d'artista i no mans mercenàries les que teixeixen la bella garlanda de flors fresques que es baden dins l'hort encara ombrívol del cap dels petitons.

La intuïció contribueix poderosament a fer adquirir als homes nocions clares sobre objectes determinats que constitueixen altres tants elements per excitar i posar en moviment la facultat de pensar. Cal, doncs, escollir la llavor perquè sigui bella la flor i sà el fruit.

Això que amb raó avui s'anomena la càtedra del crim, amb aquesta nova orientació pot ésser, ha d'ésser una poderosa ajuda de l'escola i de la família, facilitant als joves el que ni l'una ni l'altra poden proporcionar-li: coneixements de viatges, indústries, costums de pobles, vides d'animals i plantes, reproduccions d'obres d'art, arguments d'obres mestres, visions històriques...

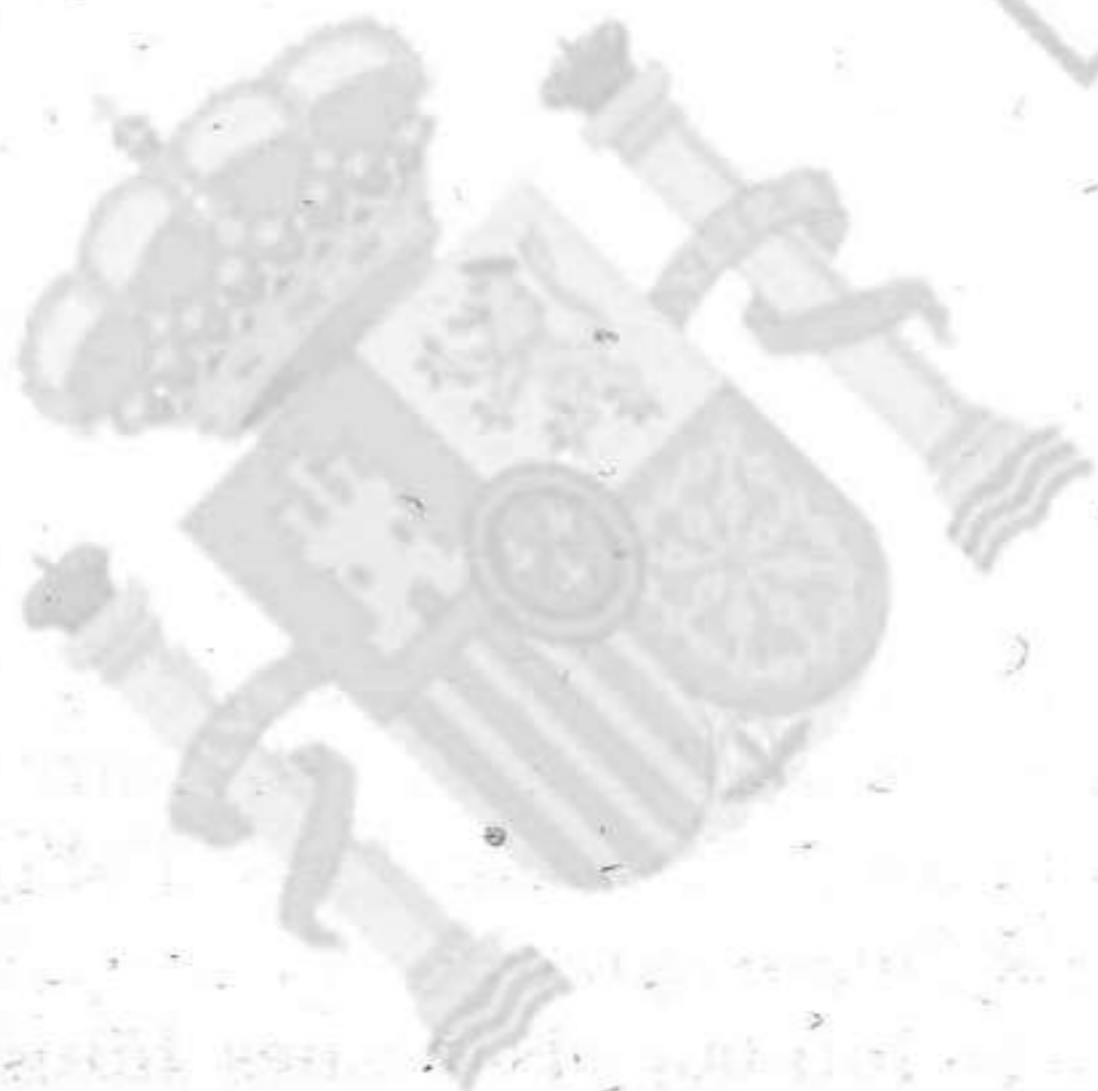
La fi de l'educació és preparar en els infants els homes futurs. Si a totes hores els mostrem els vicis idealitzats i embellits, ¿com els podem reclamar virtut i honradesa? "No hi ha res tan perjudicial als bons costums com l'assistència als espectacles, car llavors els vicis per mitjà del plaer penetren més fàcilment" diu Sèneca.

Avui dia el cinema es pot considerar com una de les bases de l'educació i cultura popular. Totes les classes socials van a beure i cercar repòs en aquesta font abundosa; cuidem que l'aigua sigui sana i neta. El poble és també un infant i mereix que ens preocupem tots d'ell amb una mica de sollicitud maternal. Ja en el

segle XVII, Pestalozzi protestava amb energia contra aquells qui pretenien que bastava ocupar-se del cor del poble i que no era necessari fer res per la seva intel·ligència. Deia el gran pedagog que "si no es pot formar la intel·ligència del poble sense ennobrir el seu cor, és més impossible encara ennobrir el seu cor sense cultivar la seva intel·ligència".

Les paraules que l'heroic mestre de Zürich diu en la seva obra "De la idea de l'educació elemental" podrien prendre's per norma i orientació dels programes populars de cinema: "He volgut i vull facilitar d'una manera general al poble l'estudi dels elements de totes les arts i de totes les ciències, obrir a les facultats dels pobres i dels dèbils els camins de l'art, que són els camins de la humanitat..."

ANTÒNIA TORRENS DE POMAR

DEL LLIBRE DE L'AMOR ⁽¹⁾

DE TEODOR AUBANEL

XI

*S'es enanado alin, ma douço amigo,
e iéu, desespera,
fau que ploura.*

FREDERIC MISTRAL

A l'altra banda de la mar,
dins mos fantàstics romiatges,
faig moltes voltes llargs viatges,
amargs viatges sens parar,
a l'altra banda de la mar.

Amb els vaixells que fan posada
allà lluny, vers els Dardanel,
que amb llurs grans pals toquen els cels,
me'n vaig a veure l'estimada,
allà lluny, vers els Dardanel.

Amb l'alta boira que va errant
i el vent, son vell pastor, empaita,
la boira que entre els estels guaita
i com ramat gris va passant,
amb l'alta boira vaig errant.

M'envol, m'envol amb l'oreneta
tot just se'n torna vers ponent;
ella al bon temps se'n va corrent;
i jo, corrent, vers l'amigueta,
m'envol, m'envol amb l'oreneta.

(1) Del llibre a punt de sortir "Lá Magrana entreoberta".

Enyor l'amarg país ombriu
que ma estimada avui desterra;
i, lluny d'aquella estranya terra,
com un ocell lluny del seu niu,
enyor l'amarg país ombriu.

Ona tras ona, en l'aigua avara,
com mort que llencen a la mar,
me deix en somnis emportar
als peus d'aquella que m'és cara,
ona tras ona, en l'aigua avara.

Allí a la platja sóc ja, mort!
L'aimia als braços m'alça alhora;
sense motar m'esguarda i plora,
posa la mà sobre el meu cor,
i surt de sobte de la mort!

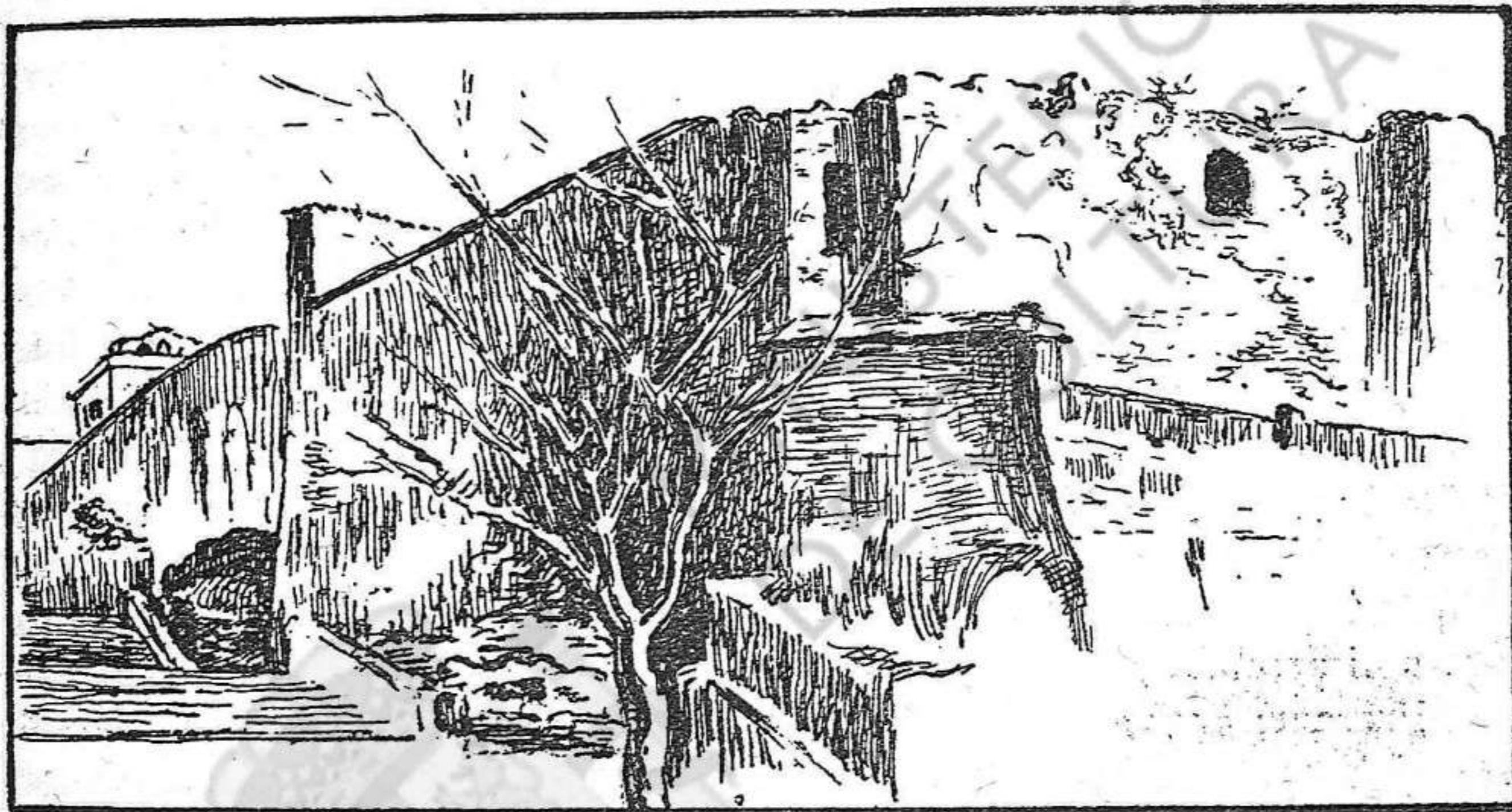
Llavors l'estreny, l'emport esclava
dins el meu braç:—He sofert prou,
resta! no vull morir de nou!...
I, com un naufrag que es negava,
dins el meu braç l'emport esclava.

A l'altra banda de la mar,
dins mos fantàstics romiatges,
faig moltes voltes llargs viatges,
amargs viatges sens parar,
a l'altra banda de la mar.

GUILLEM COLOM, Trad.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
ATENEDOR DE BELLONER

DE LA CIUTAT VELLA

F. Salvà de l'Alapasse

RESTES DESAPAREGUDES DE LA TORRE DELS CAPS, DE L'ALMUDAINA

MATEU OBRADOR BENNÀSSER

(ESBOS BIOGRAFIC)

(Continuació)

AQUEST acte commemoratiu, la memòria del qual degueren ser-
var llarg temps els convidats, es perllongà més de tres hores.
Després tots s'assegueren a taula, juntament amb S.S. A.A. i se
n'aixecaren ben tard. Però els anys passaren i al cap de molts
N'Obrador, malmenada la seva vida pels temporals que, a guisa
de vaixell, atuparen els seus flancs, prop de la tomba, girava encara
els ulls enrera i com si volgués cercar en els records el consol que
la realitat, per ell aspra, li havia regatejat inexorablement, escrivia:
"Enllepolit cada volta més l'autor de "Die Balearen" amb la nostra
illa, s'hi arrelava, comprant terres vastes, entre altres el lloc històric
de Miramar; organitzava allí la celebració de festes commemoratives
del sisè centenari de la fundació del cenobi lullia; aplegats els
poetes i escriptors mallorquins, llegien i recitaven proses i versos
allusius en solemni sessió presidida per l'augusta mare del príncep,
S. A. Maria Antonieta, Gran Duquessa de Toscana; s'esvaïa com
un alé la memorable diada, trescà la comitiva de convidats aquells
paratges pintorescs, incomparables, únics; es refrescaven records
gloriosos lullians; es repartien a balquena medalles commemoratives;
es menjava regaladament i es bevia millor en taula ben parada
on excellia, a guisa de nota local de l'agre de la terra, el vidre
verdós, fabricació especial del país, l'ús del qual no s'ho sabia
explicar de cap manera el jovenívol aticisme del simpàtic secretari
Wratislau Vyborny "tenint, (deia) com tenim a Bohèmia tanta
crestalleria irisada i rutilant..." "I, cap al tard, tot retornant la lite-
raria comitiva, a la ciutat en còmodes vehicles, sovintejaven els
comentaris més fervents, els elogis més vius per la festa i el seu
egregi organitzador; i mai per mai oblidaré, entre altres mil records
els acudits enginyosos que, roll seguit, rajaven de l'inesgotable *humor*

d'En Gabriel Maura, que, amb el cigar de l'Havana a la boca i mig closos els ulls, quan ja de nit davallaven, al trot segur d'abrivat tronc de mules, l'aspre pendís de l'*Estret*, improvitzava:

“Aquest dia que hem passat
era com qui està en el cel:
¡Com som, que hi he anat Biel
i Biel me'n som tornat!...”

Ressó ja llunyà d'aquella diada és el llibre (1) que l'Arxiduc féu estampar a despeses seves que conté les composicions llegides, i la medalla d'alumini encunyada, de 0'32 mm., la qual mostra a una cara el Mestre, de mig cos, en actitud d'escriure en un pergami qui es descargola en la mà esquerra, i no hi manquen els característics triangles; volta la figura aquesta llegenda: B. Ramon Lull + - + 1276 + . A l'altra cara es destria en primer terme la casa del col·legi i l'església de la Trinitat, darrera la mar, que tanca un braç de terra. A dalt es llegeix: Miramar. Abaix: + 1876 + .

Aquell jorn festival i el volum que el recorda foren la rella que obrí un solc prou endins en el terror lullista i en rompé la crosta, empedreïda per la incultura i el preparà perquè es tornàs bell verger, on els ocells de llargues refiles havien de volar, posant-se damunt l'arbreda florida i esponerosa que amb el temps hi brostaria, talment el místic hort de l'"Amic e del Amat". Els qui el conrearen de bon matí i hi feren bon jornal i feina retent sens dubte, foren En Jeroni Rosselló i En M. Obrador. ¡Qui sap si de l'entusiasme d'aquesta festa n'eixí el pensament agosarat d'estampar les obres del solitari de Randa segons els textos més antics i en la llengua vernacular en què foren escrites! Això em fa creure la lectura de la dedicatòria a l'Arxiduc i el record, encara viu, de les festes centenàries, que En Rosselló posava al davant del primer tom: "Libre del Gentil e los Tres Savis", que N'Obrador gentilment prologava i glossava. Aquelles festes degueren ésser prou fruitoses per un i altre lullista, que tan de bon de veres emprenien la tasca gloriosa d'exalçar el nom de Ramon Lull, i tenien, ensems, bona avinentesa de refermar estretes relacions amistoses amb el venturós restaurador dels llocs de Miramar. Per això, aquest fet no podia menys d'ésser recordat honoríficament dins la present narració biogràfica de N'Obrador. Cal recordar, també, encara que siga de

(1) Homenage al Beato Raimundo Lull en el sexto centenario de la fundación del Colegio de Miramar. Palma Establecimiento Tipográfico de Pedro José Gelabert 1877.-172 pág.

passada, que S. A., volent donar una prova més dels seus sentiments de veneració vers totes les personalitats que honoren Mallorca, penjà a les parets de la cambra principal de Son Gallard els retrats dels escriptors i poetes mallorquins, a manera d'illustre galeria. Allà hi ha En Pons i Gallarza, els Aguiló, En Quadrado, En Costa, Mossèn Rullan, N'Orlandis i altres. Entre ells no hi manca el d'En M. Obrador.

Aquella confiança espontània que feia al Mestre Milà, quan encara era estudiant, relativa a la situació amorosa, en què es trobava, i la resposta, un poc enutjosa d'aquell, acompanyada de bons consells pel pervindre, formen un episodi isolat en els anys juvenívols del nostre biografiat. Els seus actes sembla que es formalitzen, segons el desig del sapientíssim catedràtic, a qui oïa i estimava el deixeble benamat, amb devoció filial. Per això, no deixa de captivar-nos, per la mudança que fa entreveure, una de les "Poncelles" (1877) que intitula "¿Què és amor?" i que ell mateix contesta a la pregunta amb un to, gairebé filosòfic:

D' enamorats i estimades
Per tot el món n'està ple;
Onsevulla un cor batega,
Estèn l'amor son poder.

A mils de parells s'apleguen
De nines i fadrinets;
I ulladetes i paraules,
I el vicari i l'anellet.

Les noces, l'enhorabona,
Mel i sucre, un bressolet,
Records, néts, pols qui tremola,
I... ¿Amor, què és estat? ¡No res!

ANTONI PONS

(Seguirà)

NANSEN

LES boires del Nord, com un sudari, han embolcallat les despulles d'un home eminentíssim. Les terres que Ibsen immortalitzà amb paraules plenes de vida i emoció han recollit l'últim alè d'un d'un altre gran fill seu. I els gels polars que guarden en les seves solituds records de tragèdies no llunyanes, s'hauran extremat en sentir damunt d'elles el vol de l'ànima que gosà un dia trepitjar la seva blancor virginal.

El passat dia 13 morí a la ciutat d'Oslo l'eminent oceanògraf i explorador Fridtjof Nansen, i en aquests dies en què Noruega plora la pèrdua del seu fill més gran, i en què la Ciència vesteix de dol, he cregut quasi bé un deure per mi, que sovint he duit a les planes d'aquesta revista problemes d'Oceanografia i en vèries ocasions he retret els treballs d'aquest immortal investigador, dedicar un record a qui oferí la seva vida, llarga i fecunda, a la glòria de la mar.

La primera vegada que vaig preocupar-me amb un poc de detall de la dinàmica marina, el nom de Nansen va captivar tota la meva admiració. Aquest nom, amb el d'un vaixell, el "Fram", anava unit a una de les gestes més glorioses de la Ciència. El meu humil homenatge a Nansen serà recordar lleugerament aquesta gesta memorable.

Els lectors de LA NOSTRA TERRA que hagen tengut la paciència de llegir els meus articles recordaran que vaig tenir ocasió de parlar del Gulf-Stream, l'explicació dinàmica de l'Atlàntic que les noves directrius de la Ciència van substituint per la teoria de les transgressions. Déiem allà que una branca d'aquest corrent penetra per les regions àrtiques i les travessa de llevant a ponent i déiem també que és a l'esforç heroic del savi que acaba de morir a qui devem tal descobriment.

L'any 1878 el "New-York Herald" envià una expedició per les regions polars. Aquesta expedició a bord del "Jeanette" tingué un funest resultat. L'any 1881 fou presa la nau entre els gels a la vora

de la illa De-Long i fou destruïda; part de la tripulació pogué salvar-se. Tres anys més tard les restes del "Jeanette" eren trobats damunt uns gels de Julianehab (Groenlàndia). Els supervivents pogueren identificar-los. En 1100 dies aquestes restes havien recorregut els 5300 quilòmetres que separen Julianehab de Nova Sibèria o siga amb una velocitat de 5 Km. per dia.

Aquesta experiència casual i altres fets consemblants feren nàixer dins la imaginació de Nansen, la creença amb el corrent polar i per comprovar-ho organitzà l'expedició del "Fram". Allò que li havia mostrat la pèrdua del "Jeanette" volia fer-ho ell deliberadament: encallaria una nau entre els gels en el lloc on s'havia perdut aquella i es deixarien dur a la deriva.

La primera vegada que demanà la protecció del Govern li fou negada, però a la fi pogué obtenir-la i realitzar el seu ideal.

En un admirable llibre que, si mal no record, es titula "Die Norwische Polarexpedition" descriu les mil aventures d'aquest viatge i, en veritat, podem dir que és un tresor de la literatura dels descobriments, ja que a la seva força dramàtica, que pot rivalitzar amb les fantasies de Juli Verne, es junta una immensa valor científica. Fa ja una partida d'anys que vaig llegir la traducció francesa d'aquest llibre i en la lectura vaig passar estones de veritable plaer. Avui no tenc a mà aquesta obra; se me n'han oblidat molts detalls que serien de gran interès. Vaja, doncs, tan sols en aquest malgarbat article quelcom del que record d'aquella lectura.

En el pròleg comença dient que no el preocupava el més mínim, en projectar l'expedició, l'arribar al pol; no donava gaire valor a aquesta quimera, considerada diguem com a esport; allò que ell volia era comprovar la ruta del "Jeanette" i assenyalar la trajectòria del corrent polar.

Detalla tots els preparatius i veim com, novell Noè, dirigeix amb entusiasme la construcció del vaixell, punt bàsic del bon èxit de l'empresa. El "Fram" que vol dir *Endavant*, haurà d'estar ben adaptat al viatge especial que li espera i haurà de tenir les costelles prou resistent per aguantar la pressió dels gels, quan estiga encallat entre ells.

El dia 24 de juny de l'any 1893, partia el "Fram" cap a l'arribat viatge. Personal expert i especialitzat acompanyava Nansen; entre altres hi anaven el capità Otto Sverdrup, Scot Hansen, Greve Blessing, Hjalmar Johansen. I així, proveïts dels aparells necessaris i tota classe de material adequat, es dirigeixen al lloc on

es perdé el "Jeanette". Arriba l'hivern, l'aigua es va congelant i prop de les terres de Sanikov (illes de Nova Sibèria), el dia 29 de setembre aquestes congestes van tancant en un abraç fred com el de la mort la nau dels agosarats exploradors. I comença l'experiència...

Dia per dia va ressenyant Nansen el curs de l'expedició i resulta aquest diari tan interessant com mai no puga ésser-ho la més ben composta novella d'aventures. Allà se'ns conta la vida d'a bord, la distribució del treball; allà trobam descripcions magnífiques d'aquell paisatge immens, les nits inacabables de l'hivern, les visions meravelloses de l'aurora boreal, els grans perills en què es veien sovint en desplomar-se muntanyes de gel damunt el pont i la coberta de la nau i com ella ressistia titànicament la pressió de la mar sòlida que l'ocluïa. La germanor i el més gran optimisme regnaven sempre entre aquella part de la humanitat que errava per aquell desert avançant i guanyant camí cap al nord; es celebraven àpats i festes commemorant els dies importants dels fills de Noruega. Qualque estona, l'enyorança de la família, dels éssers volguts, venia a enterbolir l'entusiasme dels exploradors, però aquests vents de malinconia que a voltes bufaven feien ressaltar amb més bellesa aquella romàntica gesta. Molt sovint, Nansen es recorda d'un fillet de pocs mesos i s'illusiona en pensar com serà al cap d'uns anys, quan el retrobi a la llar estimada. I així van passant els dies i els mesos sempre amb el treball metòdic i empesos pel corrent de gel camí de l'Atlàntic. Diàriament, es fan observacions climàtiques sondeigs i altres determinacions. Per elles sabem que en la mar Àrtica hi ha profunditats de 3.000 metres.

Passaren els mesos i arribà un dia en què la intuïció de Nansen es veié un poc defraudada. Ell havia cregut que el corrent que marcà el camí del "Jeanette" passava pel pol i experimentà una desillusió en veure que abans d'arribar a aquest punt, que esperava que fos el coronament ideal de l'empresa, disminuïen en latitud. L'eix de la terra s'anava allunyant d'ells quan quasi bé el tenien a la vora; no volia la naturalesa premiar els seus esforços i es veié Nansen, com Moisè un dia, prop de la terra promesa, però que no podia haver-la. I no s'hi resignà. La valentia es tornà temeritat. Una idea brillà en la seva ment que anà prenent cos i ofegant totes les reflexions de la raó. Aquesta idea, encara que fos un disbarat, acabà essent una resolució ferma: deixar el "Fram" i arribar en trineu allà on el corrent no volia dur-lo. I així veim

que el dia 14 de març de l'any 1895 ell i el seu secretari Johansen deixen la nau i els companys per anar ells sols a prendre possessió del pol.

Havien calculat que fent un nombre de quilòmetres diaris que no record, però que no era exagerat, era qüestió de dies l'arribada, però s'equivocaren totalment. En aquelles circumstàncies la marxa era molt penosa, les condicions cada instant més adverses, l'alimentació difícil d'haver. Prompte es convenceren de la inutilitat del seu atreviment. Però massa tard se'n donaren compte i aquí començà tot el seu calvari, del qual miraculosament en sortiren en vida. El dia 7 d'abril es trobaven a la més alta latitud $86^{\circ} 7'$.

No és necessari un gran esforç d'imaginació per comprendre la situació crítica en què es trobaven aquells dos personatges vagant per la solitud immensa d'aquells paratges, durant la nit polar interminable, sofrint els rigors d'aquella baixa temperatura i menjant quan podien i allò que podien.

Quasi un any camparen Nansen i Johansen, perduts per les regions polars. Passant tota classe de penúries i amb l'espectre sinistre d'una mort imminent per companyona, anaven poc a poc guanyant camí cap al migjorn. Tan sols una fortalesa de cos i d'esperit com la seva era capaç de resistir un peregrinatge semblant. Aquell hivern, que segurament no es borra mai de la seva memòria, el passaren en una illa que Nansen batejà amb el nom de Frederic Jackson, prop de les terres de Francesc Josep.

El dia 17 de juny de 1896, s'acabà tot aquest seguit de calamitats. Casualment s'estava celebrant aleshores una missió científica la Jackson-Harms Worth. Frederic Jackson pogué proporcionar als dos aventurers els socors que tanta falta els feien i els mitjans per retornar a Noruega.

Imaginau-vos l'alegria immensa d'aquells dos homes en veure's salvats i la sorpresa de Jackson en sentir-se cridat per un desconegut en aquells paratges, puix l'aspecte de Nansen devia ésser bastant diferent de la seva fesomia habitual.

Entretant, el "Fram" havia seguit la seva ruta derivant cap al SW.; els exploradors continuaren les observacions i així pogueren dur un tresor de coneixements, els primers que es tengueren d'aquella mar. El dia 11 de juny de l'any 1896 i prop de les terres de Spitzberg es veié lliure del gel que durant tres anys l'havia empresonat. L'experiència restava feta, es podia donar fe, d'una manera rotunda, de l'existència del corrent: la mateixa força que

havia empès les restes del "Jeanette" havia encaminat el "Fram" per les regions polars. La nau restava consagrada immortal per la fama. Bé podia, orgullosa, solcar les aigües amb majestat d'heroi victoriós, mentre navegava a mar lliure, camí de Noruega.

El dia 26 d'agost, una setmana després que Nansen hagué arribat a bord del "Windward" a Wardo, arribava el "Fram" al port de Tronso.

Res d'estrany té que aquest viatge, que acabam de ressenyar lleugerament, tingués en tot el món una ressonància èpica i que Nansen fos objecte, un cop retornat a Noruega, de tota classe de demostracions d'afecte. Bé ho mereixia el que havia estat a punt de perdre la vida per la Ciència i per ella havia passat tres anys en unes condicions que sols un home del seu tremp era capaç de resistir.

Des d'aquest viatge ocupà una càtedra a la Universitat d'Oslo.

He dit al començament que el meu homenatge a Nansen seria el relat del seu viatge circumpolar, però no vull acabar sense dir que la seva activitat no acabà amb aquesta proesa titànica. En altres camps de la Ciència també mostrà el seu saber amb publicacions de gran vàlua. L'any 1901 tornà a prendre part en una altra excursió, la de Michael Sar, expedició hidrogràfica entre Noruega i Groenlàndia. La dalla de la mort ha segat la seva vida, quan amb Eckener projectava un altre viatge polar, però amb els mitjans de locomoció de què avui disposam.

I no tan sols el camp de la Ciència cridà la seva atenció. Estimava la mar, però també estimava la humanitat i la seva intervenció política fou mereixedora de tots els elogis i li valgué el premi Nobel de la Pau.

Amb aquestes improvitzades retxes he volgut presentar la figura gegantina de l'explorador noruec. La gran admiració que sempre he sentit per ell ha estat el motiu que m'ha fet tenir la gosadia de voler-les escriure en homenatge a la seva memòria. Si amb aquesta narració del viatge del "Fram" us he comunicat quelcom d'aquesta meva admiració, serà això l'únic justificant del meu atreviment.

M. MASSUTÍ I ALZAMORA

Les calisses de les fàcies profundes del cretaci inferior del Mediterrani

ESTUDIANT el cretaci inferior de Mallorca, ens trobam que està format per un nou tipus de calisses d'una estructura microscòpica especial, completament desconeguda fins ha poc.

Les estudià i donà a conèixer per primera volta el professor de Petrografia de la Universitat de Strasbourg, Mr. de Lapparent, en 1925, després d'examinar les roques sedimentàries que havia recollit a Mallorca el famós geòleg Mr. Fallot. Llur descripció aparegué inserida en una breu nota en les publicacions de la Societat Geològica de França.

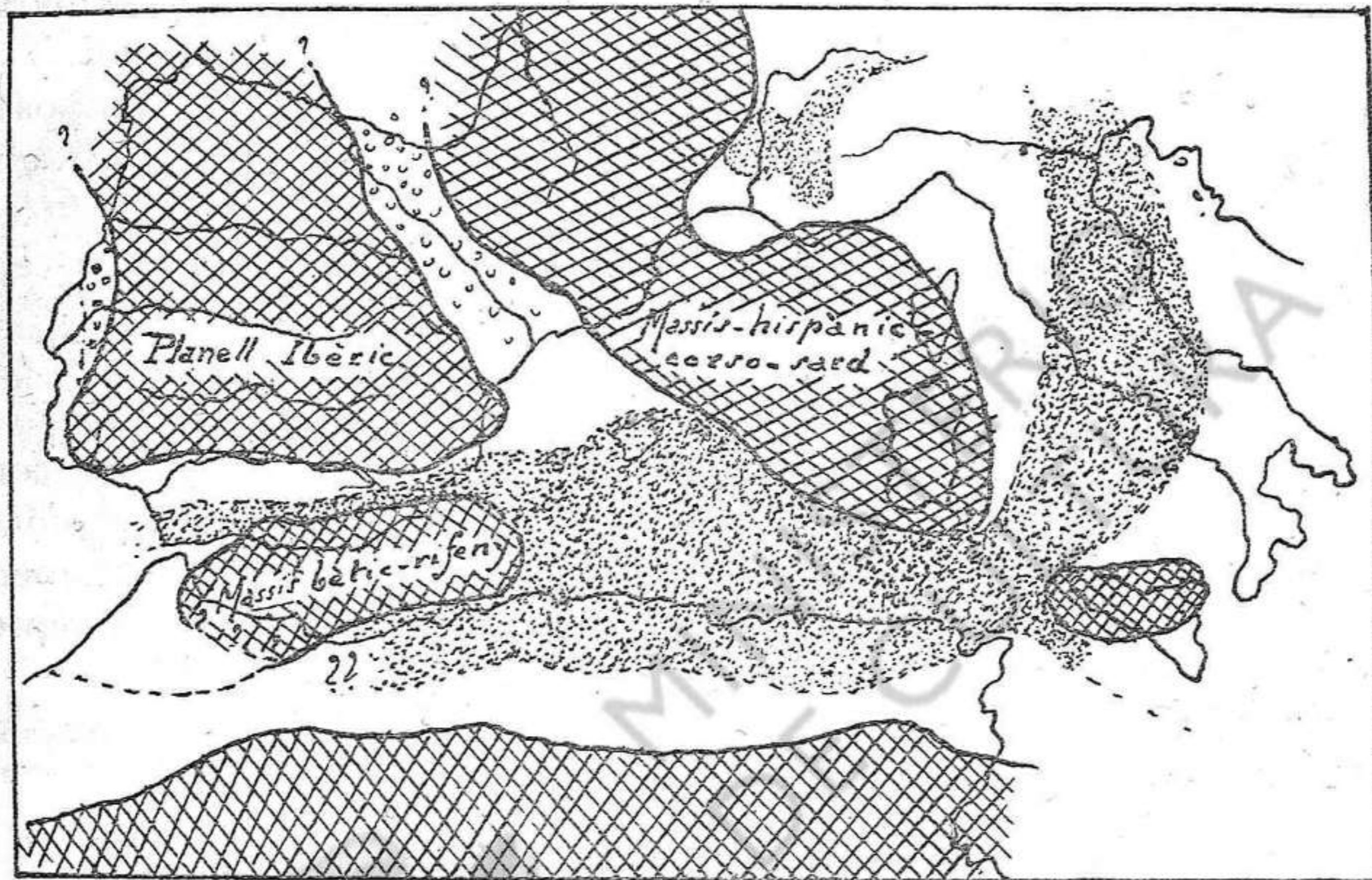
Un any més tard, vaig poder veure, en el laboratori de Mr. de Lapparent, les preparacions que havien servit de base per llur estudi, i vaig rebre l'encàrrec d'estudiar amb més detall l'extensió dels dits sediments.

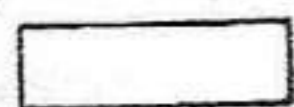
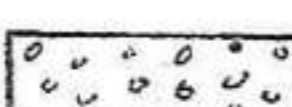
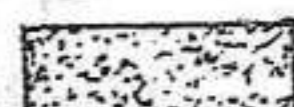

Mes, abans de descriure'ls, em permet introduir els lectors dins aquesta ciència, gairebé fins ara inexplorada, a fi que mitjançant unes petites nocions de Paleogeografia del dit cretaci, puguin comprendre més fàcilment la història d'aquestes formacions sedimentàries, l'estudi de les quals està encomanat a la pacientíssima labor dels geòlegs, els quals van descobrir poc a poc el misteriós passat de la terra.

Fixant-nos en l'esquema que presentam amb aquest estudi, que reproduueix les diverses regions del Mediterrani occidental durant el Barramià, podem bé veure la disposició de les terres i de les mars, en els períodes del cretaci.

En primer lloc hi ha tres massissos que sobressurten clarament formats per terrenys dels més antics. El superior de l'esquerra és el planell de Castella, constituït per terrenys dels més antics, intensament plegats durant el primari i que degueren formar part del continent nordatlàntic. Al Sur hi ha el massís bètic-rifeny, desaparegut en èpoques geològiques que sobrevingueren, els vestigis de

les quals sols es conserven en part a les costes Sur d'Espanya i a les del Rif. A la dreta es veu el massís corso-sard, més tard desaparegut també.

	Fàcies nerítiques		Fàcies d'aigua dolça
	Fàcies pregones		Terres

Paleogeografia del Mediterrani occidental, durant una part del cretaci inferior
(Segons FALLOT; molt simplificat)

Entre aquests terrenys, fou que s'estengué el mar Mediterrani cretaci, i diposità aquesta gran capa de sediments. Aleshores, freqüentment amb les costes, es formaren els sediments nerítics, dins els quals vivia tota una fauna marina, amiga de les aigües poc profundes: moluscs, equínids, etc.; més al Sur i formant grans ramificacions, es trobava la zona pregona, és a dir, la geosinclinal mediterrània, en la qual pullulava una riquíssima família de cefalòpods (ammonites).

Els primers, és a dir, les fàcies nerítiques, sols se són trobades a Mallorca, a la regió d'Artà, i pertanyen al Valanginià, això és, al principi del cretaci inferior. Des d'aquell moment i durant els següents períodes: Hautevià, Barramià, Aptià i una part de l'Albià, cobriren en tota llur extensió les fàcies profundes i, també,

allò que havia d'ésser més tard, a través de les diverses èpoques geològiques, l'illa de Mallorca, o més ben dit, anaren formant-se una part dels terrenys que més tard havien de constituir-la.

Aquests sediments d'origen pregon, que ara coneixem sumàriament, són els que em propós esbossar en aquest breu estudi.

Primerament, s'observa que són calisses fines, un poc margoses, a voltes molt dures, d'un color groguenc, verdós o blanc. Examinades al microscopi, amb l'augment ordinàriament emprat en Petrografia, es veuen en llurs components diversos organismes. Uns són Radiolaris que generalment han perdut la coquilla, la qual es troba generalment substituïda per uns motllos de calcita cristallitzada que serven prou fidelitat a les coquilles desaparegudes. Però en altres casos i segons les localitats, aquests Radiolaris es troben ben conservats, a voltes per la mateixa calcita, que ha substituït la sílice, i altres per l'òxid de ferro. Aquests darrers ressurten clarament amb tots els detalls, cosa que ens permet reconèixer-los com a representants individuals de diverses famílies de Radiolaris.

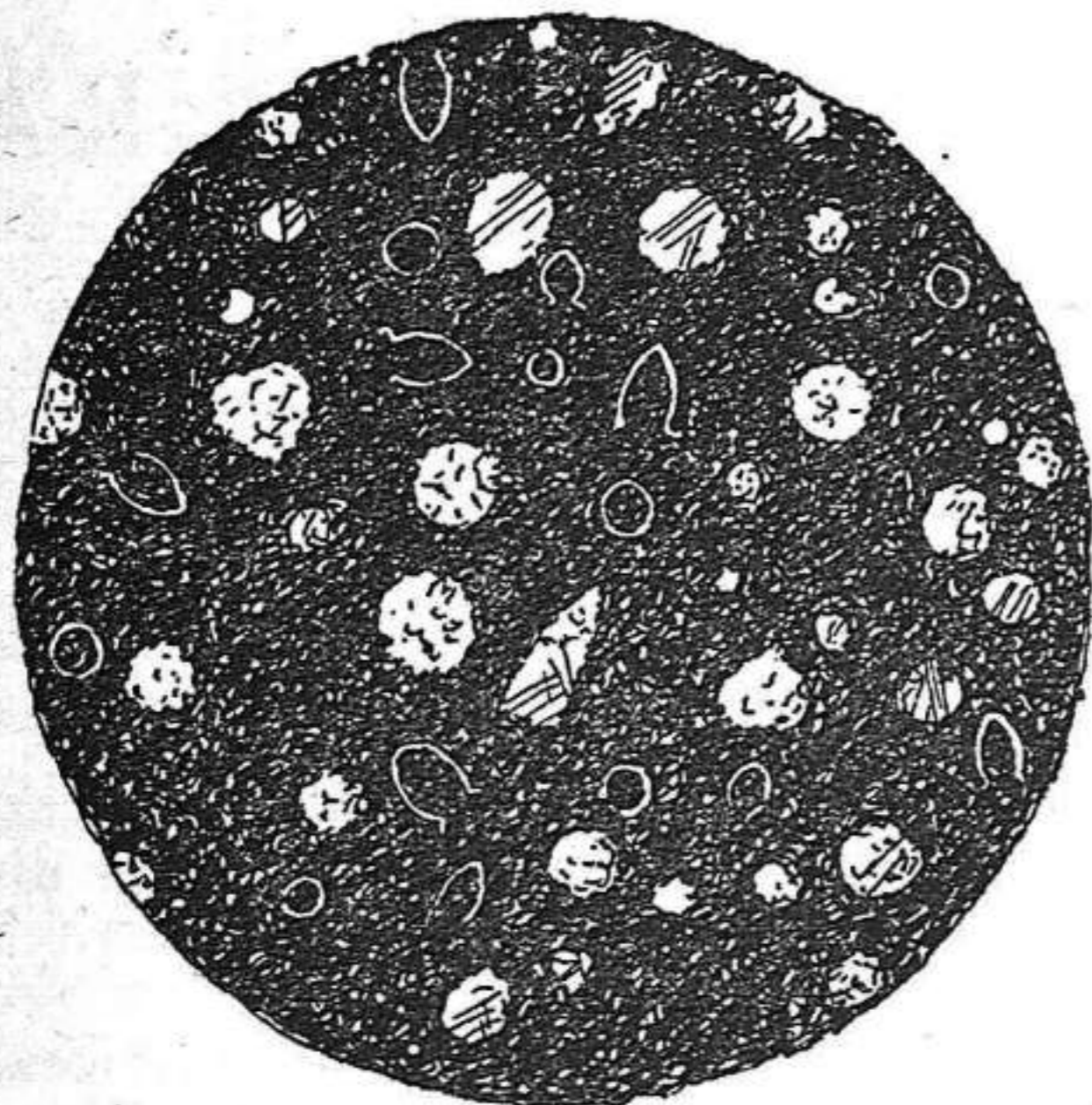
Els altres són Calpionelles, organismes diminuts i delicats en forma de campana, no coneguts encara a l'època actual.

RADIOLARIS I CALPIONELLES

Són aquesta mena d'organismes, uns éssers planctònics que viuen, nombrosíssims, en els mars cretàtics i que en morir anaven depositant-se i acumulant-se als fons submarins. Si feim excepció d'alguns petits trossets d'asterit i equínid, molts rodats, cap altre vestigi d'organisme apareix dins aquests sediments. No obstant, anotem alguns granets de Glancònia, molt petits i raríssims, fet que ens parla d'una costa llunyana. Però la cosa més interessant d'aquestes roques és el ciment que engloba tots aquests organismes esmentats. Aquest ciment és d'origen orgànic i està constituït per un gran nombre de diminutes coquilles de calcita hialina que Mr. J. de Lapparent atribuï a embrions de Lagenes. En efecte, llur forma de flascó o botella, amb un petit canal interior on degué allotjar-se el protoplasma, ens recorda els foraminífers de la família Lagènida. Són tan petits que arriben sols a unes 0'025 micres de llarg per 0'010 d'ample. Per estudiar-los cal que els talls de roca sien finíssims.

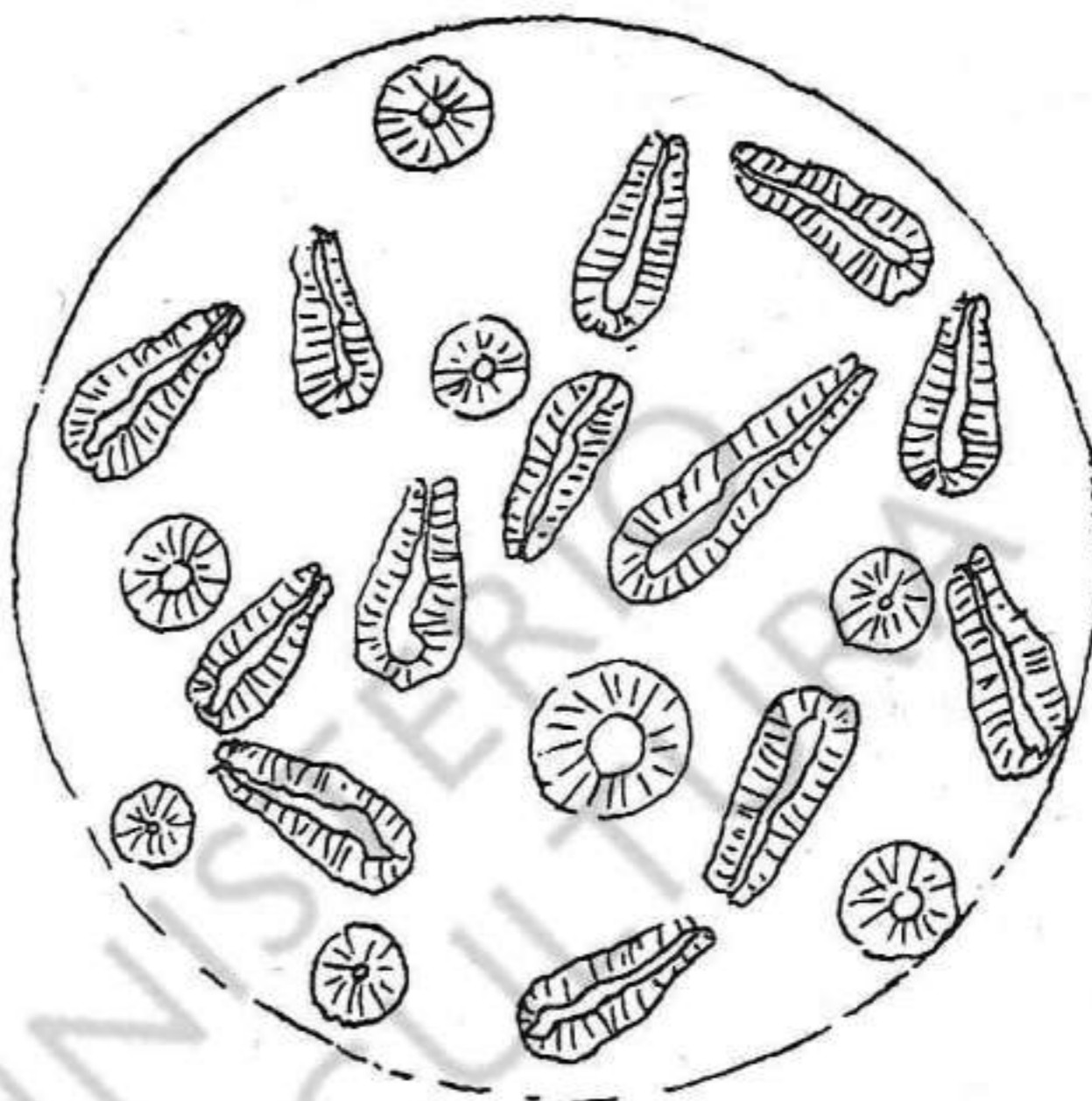
Estant acumulats, com s'és dit, en tan gran quantitat, molts d'ells esvorellats, altres en completa trencadissa, molt pocs sencers,

bé es pot dir que el seu nombre escapa a tot càlcul, essent, amb tot, el principal element d'aquesta mena de calisses.

Aspecte d'una calissa del període Barramià amb Radiolaris i Calpionelles. El ciment de la roca està format pels embrions de Lagenes.

(Augment 75 ×)

Embrions de Lagenes

(Augment 520 ×)

Respecte a llur manera de viure, jo crec que foren éssers bentònics, habitants de les aigües fredes i profundes.

Llur biologia ens és completament desconeguda, però és probable que se n'arribi a saber quelcom, puix vaig tenir la bona sort de trobar embrions de Lagenella, absolutament anàlegs als fòssils dels sediments del Mediterrani—si bé és ver que en petit nombre—en ocasió d'observar unes mostres de fons recollides per l'Institut Espanyol d'Oceanografia enfront de Cartagena, a una fondària de 2.230 metres.

Així, doncs, aquestes calisses per bé que formades en les zones profundes, poden bé qualificar-se de zoogenes com qualsevols altres formades aprop de les costes, i definir-se com el producte de l'acumulació d'uns éssers planctònics: Radiolaris i Calpionelles i altres habitants de les grans fondàries, embrions de Lagenella.

No foren aquestes calisses tan interessants als geòlegs si es presentassin en petites proporcions — aleshores potser s'hi fixarien sols els petrògrafs, —però a Cala Blanca (Andraitx) arriben a atènyer extensions de 15 metres; val, doncs, la pena que l'observador s'hi aturi.

GUILLEM COLOM I CASASNOVES

ASSOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

CRÒNICA

Aquesta entitat,—que ha viscut els darrers anys de la penúltima dictadura en un silenci forçat,—per acord de la Junta General reunida el dia 5 de maig d'enguany ha recomençat les seves activitats culturals i patriòtiques i ha encarregat la seva direcció a la següent Junta Directiva:

President: Emili Darder; Vice-President: Antoni Salvà; Secretari: Francesc de S. Aguiló; Vice-Secretari: Miquel Massutí; Comptador: Estanislau Pellicer; Tresorer: Antoni Pons; Bibliotecari: Antònia Torrens de Pomar; Vocals: Elvir Sans, Guillem Forteza i Andreu Crespí. Queden circumstancialment vacants dos càrrecs de vocal.

Dels acords presos per la Junta Directiva—reunida els dies 10, 17, 21 i 24 del corrent.—hem de remarcar la satisfacció amb què tots els elements addictes han vist l'actuació de LA NOSTRA TERRA durant l'època en què l'“Associació” no ha pogut actuar i el fet que l'entitat, en altre temps sorgida de la nostra, el “Foment de la Cultura de la Dona”, de Sóller, no ha interromput la seva labor cultural en el transcurs dels anys d'opressió dictatorial.

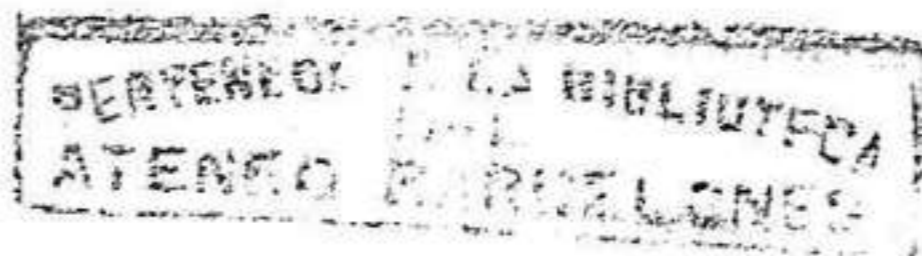
CURSET D'ORTOGRAFIA.—La primera tasca realitzada ha estat l'organització d'un curset d'ortografia de la nostra llengua a càrrec del professor Jaume Busquets. Les lliçons es vénen donant els dilluns dimecres i divendres a les set del capvespre. Començaren el dia 23 de maig al “Círculo Mallorquí” i es segueixen explicant, des del dia 30, en l'estatge social “Palacio”, 40. S'hi han inscrit i hi assisteixen bon nombre de consocis.

CULTURA POPULAR.—S'ha constituït una Comissió de Cultura popular, departida en dues Seccions: Publicacions i Conferències.

Formen part d'ambdues, el President i el Secretari i de la primera els senyors Arnest Mestre, Bartomeu Colom, Andreu Ferrer, Antoni Pons i Estanislau Pellicer; i de la segona Antònia Torrens de Pomar, Joan I. Valentí, Miquel Massutí, Elvir Sans i Andreu Crespí.

ESTATGE SOCIAL.—Oferim als consocis, amics i premsa el nou local social, “Palacio” 40, al qual podran adreçar-se per tot el que tengui relació amb la nostra vida social i cultural.

SOCIS NOUS.—Ens plau comunicar que s'han rebudes nombroses inscripcions de socis.

E L S L L I B R E S

MARIA VERGER.—*Tendal d'estrelles*.—Pròleg de J. M. de Segarra.—Editorial Políglota.—Barcelona, 1930.

Sota aquest títol tan suggestiu, ens arriba avui un llibre de versos íntims, plens de llum recollida de celístia, germà en un tot, per bé que molt distint, del que anys enrera ens oferia l'autor sota el nom mirífic de "Clarors matinals", fent bona una volta més la predilecció dels escriptors mallorquins per aquests títols que podríem anomenar *cronològics*.

El bell nom d'aquest llibre d'avui, que més bé sembla l'eco d'un vers de Maria-Antònia Salvà, ja bastaria per si sol per a traïr la filiació poètica del seu autor. Fullegeu a l'atzar qualsevol de les pàgines d'aquest endreçat volum, i tot us parlarà d'un gust, d'un ordre i d'un sentiment ben nostrats, no desmentits en tot el transcurs del llibre. "Maria Verger ens ha vingut de Mallorca,—diu l'amic Segarra en un curt pròleg, clar i dens com la seva poesia—. De Mallorca ens acostuma a venir sempre una poesia sense arestes ni contorsions, llisa, clara, musical, amb un accentuat color de paraula, amb una delicada ponderació de sentiments. Peca la poesia mallorquina de poc nerviosa i de massa ensucrada, però no se li pot negar mai un endreçament retòric tan ben distribuït que arriba a confondre's amb la vida mateixa, no se li pot negar un bon gust sense ostentació, i sobre tot aquest humil sentiment de la natura i aquesta líquida musicalitat que és patrimoni de tots els poetes mallorquins, fins dels més mediocres".

"Maria Verger és un poeta mallorquí a la manera de Maria-Antònia Salvà, amb totes les característiques de la poesia mallorquina, però amb un lirisme i una audàcia més acurats, amb una manera de sentir més del temps present". Sense voler aturar-nos a escatir amb l'amic Segarra quin sia aquell major acurament d'audàcia i de lirisme, consignarem que aquella *manera de sentir*, que ell suposa *més del temps present*, la puntualitza més envant amb aquests mots:

"A mi, de les coses que llegeixo, m'interessa, sobre tot, allò que puguin tenir de viu i de sincer, i és possible que en aquest llibre de poesies s'hi amagui un aspecte de confessió femenina fins ara nou a les nostres lletres".

Res de més exacte, en esguard a aquest punt. A un to de queixa tan viva i noble per la passió decebuda, el lirisme de casa nostra no ens hi tenia encara avesats. Permeteu-me'n citar, en gràcia de l'excel·lència, una sola poesia: *L'encontre*. Res hi ha en ella d'aquelles flors de paper, ni d'altres pobres enginys a què ens té acostumats molta de la literatura femenina *de tots els temps*. Dins aquest breu poema líric, expressiu com una balada, s'escola una fonda passió viscuda on semblen ressonar, més que les veus conegudes de dins l'horitzó familiar, els ecos errants i desconsolats de Marceline Desbordes Valmore.

Felicitem de tot cor l'autor del nou llibre i feim vots perquè no defallesca en el camí ascencional en tan bon punt començat.—G. COLOM.

L E S A R T S

EXPOSICIONS

BELLINI

Després de l'exposició dels artistes francesos va celebrar-se el passat abril, a les "Galeries Costa" la del Sr. Bellini, pintor de sensibilitat afinada que cerca en les seves obres una expressió simple i emotiva dels temes que escolleix. Els seus paisatges, entre els quals se destacaven els pintats dins games grises, resultaven superiors als assaigs de figures que presentava.

La seva pintura, en la que es nota una marcada despreocupació de procediment, està seriosament orientada. L'exposició d'aquest artista argentí compta entre les més interessants de la temporada.

FRANCESC ROSSELLÓ

Feia anys que aquest distingit pintor no havia exposat a Palma, per la qual cosa va despertar la seva exposició, efectuada a les "Galeries Costa", l'interès del nostre públic. El Sr. Rosselló és un dels més personals dels nostres pintors i, colorista dotat, ha aconseguit segellar tota la seva obra amb games de colors, que són ben seves, i que es destaquen per la seva fina nitidesa. En tots els seus quadres, per humil que sigui el tema, es troba sempre la distinció amable, la pulcritud de tècnica que caracteritza l'obra apreciable d'aquest artista.

JOAN FUSTER

Aquesta exposició s'ha celebrat al saló del "Círculo Mallorquí". Joan Fuster és d'entre el pintors mallorquins un del més treballadors, potser el que quantitativament produeix més. Sense cap inquietud que el preocupi, ni intentar resoldre seriosament cap problema pictòric, se contenta amb conreuar una pintura fàcil que està molt enfora d'aquella difícil facilitat que caracteritza a voltes l'obra dels mestres.

SEGUÍ

L'exposició d'aquest novell artista pollencí, a les "Galeries Costa", ens ha revelat un pintor de debó. Amb el Sr. Seguí es presenta el cas curiós d'un home que, trobant-se ja en plena edat madura, va agafar els pinzells i que en poc anys ha aconseguit de fer una obra seriosa i apreciable. Aquest pintor dotadíssim és realment un cas formidable d'espontaneïtat i d'intuïció, car en la seva obra es veu clarament que la lluita i l'esforç és realment poc en comparació dels resultats obtinguts. En les seves teles poden trobar-se errors, però mai vacil·lacions. El seu pinzell corre amb facilitat obeint a un ritme sorprenent de fuga, apuntant a voltes amb sobrietat i justesa, de vertader pintor, unes roses, una ceràmica o unes sedes. Hi ha en els seus quadres delicadeses de color, i un afinat sentit de la composició. En Seguí representa un positiu valor dins la pintura mallorquina.—F.

RECULLS DE FORA

Déiem el mes passat que la mateixa Reial Academia Espanyola havia demanat al Govern la derogació del decret que creava les desgraciades places d'acadèmics *regionales*. Aquests quedaren convertits en autèntics acadèmics vitalicis, i satisfet tothom amb el decret de 15 de maig, que reposava la normalitat de la R. A. E. alterada pel de 26 de novembre de 1926. Copiam de l'exposició del R. D. restaurador:

«Sobre demostrar la experiencia la ineficacia de la reforma, a juicio unánime de la propia Academia y de todos sus miembros madrileños y regionales, el rasgo de reconocimiento del valer de las respectivas culturas literarias y populares ha de traducirse hoy más normalmente en la leal aceptación por el Gobierno y por toda España de la importancia cultural de las Academias y otros institutos y organismos regionales, a veces mejor dotados de toda clase de elementos de estudio y dignos de toda la consideración del Estado, cómo lo es el habla nativa de todos los patriotas, sin necesidad ni conveniencia de que se mantenga instituido un caso de centralización que los profesionales de los estudios lingüísticos consideran como del todo inadecuado e ineficaz.»

L'Orfeó Català ha sortit de casa seva i, com sempre, el seu desplaçament no ha estat sinó per anar a recollir nous i clamorosos èxits per afegir al seu gloriós historial. Ha anat en viatge triomfal a Sevilla i a València. A primera vista sembla curiós un èxit del catalaníssim orfeó a la terra de les *saetas*, però els fets s'imposen i no hi cap sinó treure's una vegada més el capell davant l'eficàcia incoercible de les coses pures. Un altre triomf de l'art, de la ciència i de la voluntat del mestre Millet, i de l'ànima de Catalunya.

Havien dit que també l'Orfeó aniria a Madrid; sembla, però, que el projecte topà amb els imponderables. El que nosaltres voldríem és que les dificultats, estrictament ponderables, d'una venguda seva a Mallorca, fossen de possible superació aviat.

Els Jocs Florals de Barcelona han sortit enguany de les catacumbes. El primer diumenge de maig tengué lloc la festa amb la solemnitat tradicional, a l'horrible sala del Palau de la Música Catalana. Una altra institució catalana que torna a la llum, després de sis anys de clandestinitat i mitja foscor. La tristesa del cas és, però, que per aquesta institució gloriosa com cap altra, el captiveri haurà passat en va, i la persecució no haurà tengut, sembla, gaire eficàcia purificadora. Per a ningú no és un secret que els Jocs

Florals de Barcelona, ni a l'ombra ni a la llum del dia, no representen l'estat actual de la poesia catalana. Minats per dins d'un corc invisible, per més que perfectament diagnosticable, amb tota la bona fe del món, si tant es vol, estan condemnats a vegetar i sobreviure indefinidament la pròpia passada grandesa, si els qui remenen les cireres no fan examen de consciència i els homes no hi posen amb urgència el remei que cal.

Això sí, nosaltres hem de celebrar de totes maneres amb satisfacció, la que hem tenguda de veure un nom mallorquí, el del francescà P. Ginart, amb el seu enfilall de sonets, entre els premiats.

* * *

Com aquests darrers anys amb el dictador, també enguany els Reis han anat pel maig a Barcelona. Mes enguany les coses havien mudat i hi havia qui esperançava, de la normalitat del viatge, qualche cosa que sortís de la darrera normalitat o que en reinstaurés una de nova. És cert que les quatre barres de sang damunt camp d'or han voleiat, ça i enllà, sobre el blau d'un cel de primavera. Però d'una manera tímida, incerta i precària que no ha bastat per tornar fins ara la tranquil·litat a cap cor. A més que fins ara no ha passat d'una illegalitat estricta, per més toleràncies tàcites i explícites que l'hagin garantida i la garanteixin. I això no és això. El temps no passa en va. La bandera sempre és la bandera, però avui ja no és tan fàcil d'arribar a una unanimitat de contentament davant una bandera, si el reconeixement de licitud d'aquesta no entranya el reconeixement de tot allò que una bandera, sols per ésser bandera, representa.

* * *

El Romanticisme, més ben dit l'exhumació del romanticisme, segueix a l'ordre del dia. A Paris, l'11 del passat abril s'obrí a la Unió de les Arts Decoratives, Pavillon Marsan, una exposició de l'art decoratiu de la vida a l'època romàntica. Ceràmica, orfebreria, tapisseria, armes, rellotges, marbres, quinqués i miralls dels anys de Lluís Felip, amb mobles incrustats de Jacob i de Jauselme, litografies de Dévéria i de Gavarni, escultura de Dantan *jeune* i pintura de Delacroix i Eugène Lami—amb els noms, més obscurs però més afins encara, de Bouingtou, Prosper Lafaye, Robert Lefèvre, Hersent, —tot s'ha ajuntat en vistes a la reproducció de l'ambient sentimental dels salons de l'època, d'una intimitat i d'un *cachet* que sobta a la standardització dels nostres interiors moderns i que, en voler-los omplir de literatura, un els veu més adients al plany d'una Marcelina Desbordes Valmore, que no a l'abrandament fogós d'un Lord Byron.

* * *

De la sèrie de conferències-concerts que han celebrat a Barcelona en commemoració del Romanticisme, cal esmentar la darrera que anà a càrrec del nostre amic el músic Mn. Joan M.ª Thomàs, sobre el tema suggestiu i tant d'època de: *Chopin a Mallorca*.

* * *

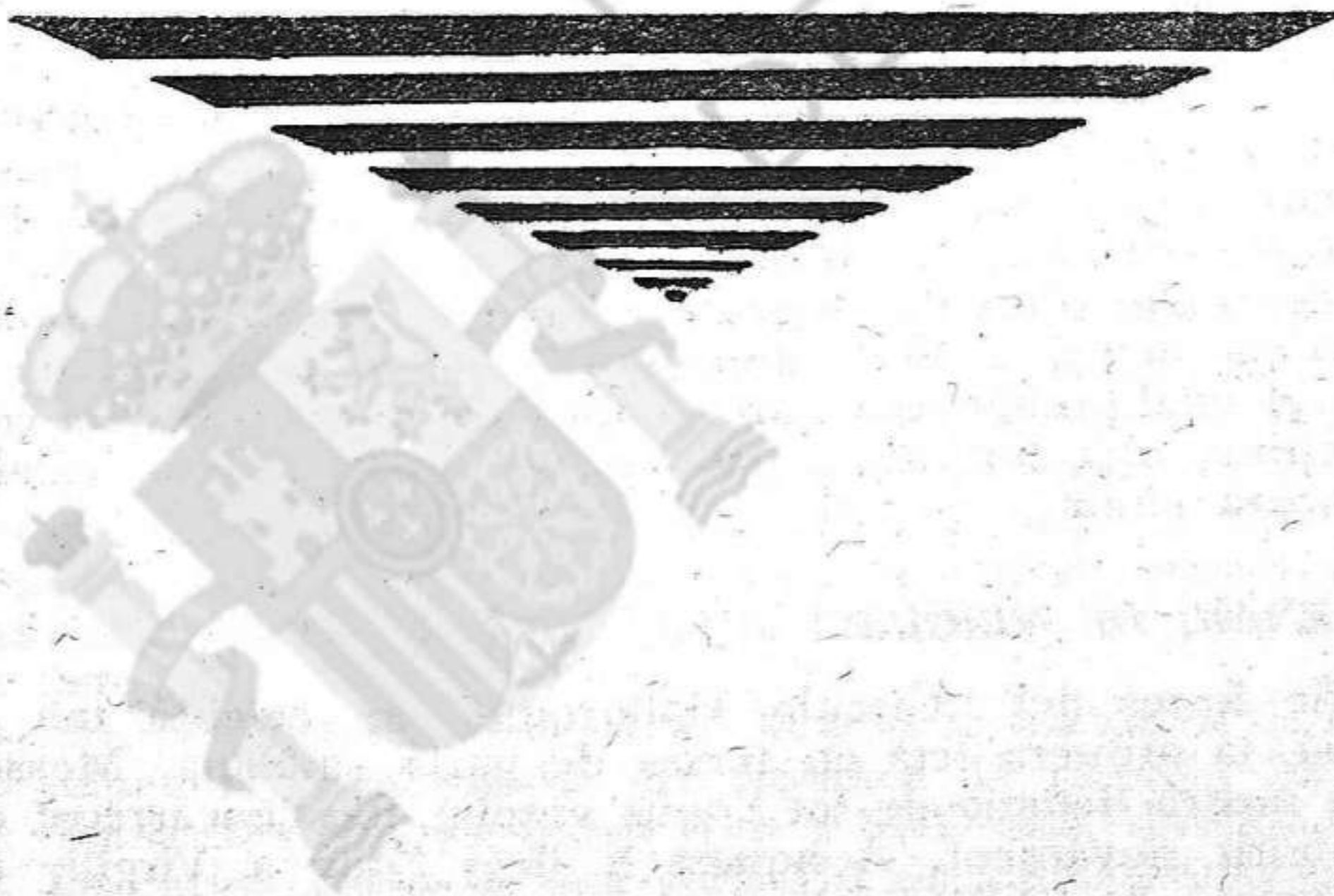
Una nova senzilla i breu d'aquelles que no totes les cultures poden

donar: als seus 127 anys d'existència, ha plegat, a Anglaterra, la famosa *Edimburg Review*. Cent vint-i-cinc anys! ¿Realitzau ben bé el que una continuïtat així significa?

* * *

Segons les estadístiques, a Nordamèrica s'han comprat, l'any darrer, 1929, obres d'art per la suma respectable de sis *miliards* de francs. D'aquesta quantitat, sis mil milions, un terç ha estat per adquisició d'obres antigues.

MINISTERIO
CULTURA

N O T I C I A R I

TURISME

Ancoraren a la nostra badia els paquebots alemanys: "Lutzow", "Usambara", "Oceana"; els yachts anglesos "Corona", "Migrant", el noruec "Stella Polaris"; l'argentí "Monica"; els paquebots "Otranto" i "Njassa" de la companyia "Deutsche Afrika Linien", organitzadora dels viatges entorn a l'Àfrica i des d'avui endavant amb escala al nostre port.

Cal consignar l'excursió de 300 automovilistes del Club de München "H. A. D. A. C."

Aquesta caravana automovilista feia una excursió en auto des d'Alemanya a Barcelona. Després de la visita a Mallorca reprengueren el viatge cap a València i altres poblacions de la Península.

UNA FESTA

El diumenge després de Pasqua es celebrà a l'església conventual dels PP. Caputxins, de Ciutat, una solemne festa en honor de N.^a Dona de Montserrat. Al matí, cantà una Missa a sis veus l'Orfeó de "La Protectora" composta pel seu director, el Mestre Baratta. Un alt esperit de catalanitat s'enllaçà escaientment amb un depurat sentiment religiós. El poble prengué part en tots els actes, i fou eternidor i solemniàl l'acte de cantar el "Virolai", en el qual prengueren part, a més del nombrosíssim concurs de fidels mallorquins, una nodrida representació de la colònia catalana establerta a la nostra ciutat.

BIMILENARI DE VIRGILI

Al saló de festes del "Círculo Mallorquí" es celebrà tan solemniàl commemoració, la primera feta en terres de parla catalana. Mossèn Riber, traductor a la nostra llengua de tot l'opus virgilià, fou l'encarregat de donar-nos-el a assaborir novament. A aquest fi llegí l'oda a Virgili, que posa davant la traducció de "L'Eneida", de la qual en recità el llibre IV.

Abans, però, féu un breu parlament en el qual recordà la pàtria del gran poeta, els actes que en honor seu es preparen al món llatí i, singularment, el monument que li prepara Itàlia, consistent en sembrar un bosc amb els arbres que es troben citats dins les seves obres.

La bella traducció i la recitació feta per Mn. Riber complagueren a la selecta concurrència qui assistí a la festa espiritual.

UN MAL EMPELT

Les alumnes del Col·legi de les Germanes Carmelites de Villa-Carlos (Mahó) tengueren l'ocurrència "en sa innocència i candor" de transmetre

a Mussolini una felicitació amb motiu de les festes pasquals de Nadal, a la que "afegiren algunes consideracions ingènues sobre l'existència dels Reis Màgics i clamant la seva influència perquè les enviassen presents". El "salvador" d'Itàlia no féu el sort i ara els ha enviat alguns paquets amb llaminieries. "Les nines autores de l'escrit ho reberen amb sorpresa i alegria infinita".

Copiam la notícia amb les mateixes paraules del diari mahonès perquè no s'esbravi la candor patriòtica i golafruda de les mestresses i nines, entretingudes en destorbar l'esment del *Duce*, germà polític d'aquell altre *piccolo duce* espanyol que el precedí en el camí del fracàs i ja no és a l'escena.

¿I no els havia de donar més bon compte a les nines villacarlines d'atènyer un més alt esperit religiós i un nou avenç en el progrés cultural que entretenir-se conrant una sentimentalitat eixorca i desorientadora per llur veritable formació?

LES FESTES DE SÓLLER

Amb motiu d'aquestes festes anuals els infants cantaren, acompanyats per la música de Regiment, un himne foraster a "*La batalla de la Victoria*".

Ens meravellam que a una ciutat tan culta com és Sóller i que compta amb poetes de fina sensibilitat, s'hagi de seguir cantant un himne plebeu i que més tost que una recordança digne de la lluita de 1561 ens apar una deixalla grotesca d'un Ajuntament de l'època vergonyosa de la dictadura.

Esperam del patriotisme de l'actual Ajuntament que l'any vinent treurà del programa tal nota estrident i borda i cuitarà desjunyir els infants de tan enutjosa càrrega. Cal que les festes commemoratives parlin al cor i enlairin l'esperit, deixant de banda tot afegitó estrany.

L'EXPOSICIÓ DE FLORS

Aquesta Exposició, que es celebra el mateix temps, amb tota la seva poesia, enalteix per nosaltres les festes i ens fa oblidar tota lletjor.

Fou organitzada pel simpàtic "Foment de Cultura de la Dona" i instal·lada al teatre "Victòria", la sala del qual es trasmudà en un vertader jardí i l'escenari en una típica carrera sollerica amb els corresponents pedrissos i parral. Uns graons donaven accés a aquest reconet encisador. Els parlaments del Batlle, Sr. Colom, i de la Presidenta, Na Maria Mayol, foren en nostra llengua.

Molts curiosos visitaren l'exposició i lloaren la iniciativa de la meritíssima associació femenina, com també els alumnes de l'Escola Nacional d'Agricultura de Montpeller (qui aleshores eren a Mallorca), dirigida per M. Saint-Chossant. Ens cridà l'atenció una collecció de vidres antics que presentava l'acreditada casa "La Moderna".

BOYS

Vénen una cinquantena de *Boys-scouts* anglesos i sojornen en tendes al lloc del bosc de Bellver on s'alçava un polvorí, ja enderrocat.

R. I. P.

El mateix dia que es redreçava la gloriosa "Associació per la Cultura de Mallorca" per reprendre les seves tasques, es tancava el local de la U. P. després d'haver viscut una partida d'anys una vida grisa i magra.

Els pocs pupins, alguns ben aprofitats, rebren *l'absoluta*. Així, gràcies a llurs qualitats *camaleòniques*, podran aixoplugar-se sota la teulada dels antics partits, si els hi volen, com a fills pròdigs, o bé quedaran al mig del carrer esperant que bufi el vent que més els convé.

JOVELLANOS

En la Conferència tercera del 60e districte rotari, celebrada a Sevilla, el president del "Rotary Club" de Gijon donà compte de l'homenatge que aquest pensa retre al gran polític, acordant imprimir les obres completes de l'escriptor asturià i col·locar un bust en el castell de Bellver, lloc que li serví de presó.

Ens alegrem que així s'honorí a qui honorà Mallorca. Mes advertirem que, havent-hi dintre el castell un medalló de l'illustre patrici i una inscripció, ens sembla que, per evitar la inútil repetició, fora millor posar al mig del bosc el bust, dalt una columna de pedra, fent així sensible la seva presència en aquest paratge.

UNA VIDA EXEMPLAR

A Eivissa, és mort En Francesc Medina, després d'una vida consagrada al bé de l'illa. Aficionat al periodisme, defensà tota millora pública. President de la Cambra de Comerç treballà per la línia directa amb Barcelona. Amb l'"Orfeó Eivissenc" es proposà desvetlar els sentiments patriòtics del poble i essent Batle creà la Banda Municipal; es preocupà, a més, de la qüestió de les aigües i carreteres, i amillorà las finances municipals. El Sr. Medina fou un bon eivissenc. Descansi en pau.

MARIA ANTÒNIA SALVÀ

Al "Círculo Mallorquí" i tot seguint la seva tasca cultural, es féu una lectura d'obres de l'exquisida poetessa Maria Antònia Salvà, la qual volgué honorar aquest acte presidint-lo. En Joan Pons llegí les millors composicions de la inspirada producció de la nostra illustre col·laboradora: Tardor, Orfanesa, Margalides, Miossotis, Flor de Card, les premiades als certamens de 1903 i 1905, Del Pla i L'Estiu, plenes totes d'ambient geòrgic, aspecte tan característic de la nostra pagesia. A més "El Poema de l'Allapassa", endret llucmajorenc tan íntimament lligat a la vida i obra de la poetessa.

Recità "El Prega-Déu", de Mistral, bella mostra del seu talent de traductora. Clogué la festa Na Maria Antònia Salvà, recitant ella mateixa la poesia inèdita "L'espigolar de les metles", gentilesa que els assistents agrairen amb càlids picaments de mans i efusives felicitacions.

L'ESQUADRA ALEMANYA

Arriben a la nostra badia les naus "Schleswig-Holstein" "Hannover" "Hessen" i "Schlessien". Els dies que foren els nostres hostes, la població prengué nou aspecte, amb la presència dels marins, qui es guanyaren la simpatia dels ciutadans, per llur comportament correcte.

L'ENTRADA DEL NOSTRE ARQUEBISBE - BISBE

Amb gran solemnitat féu l'entrada oficial a la seva Diòcesi el nou Arquebisbe Dr. Miralles, seguint el ceremonial i carrera de costum. Hi assis-

tiren les autoritats i nombrosíssim públic qui aclamava el seu illustre compatrici i novell Pastor, mentre que aquest el beneïa bondadosament.

Fetes les pregàries de ritual, l'Arquebisbe, des del presbiteri de la Seu, adreçà breu parlament als fidels. Li desitjam llarga vida i un fecund Pontificat.

LES COVES D'ARTÀ

Aquestes coves de cada dia cobren fama i essent més conegudes són més estimades pel turista, fins a esdevenir una visita obligada en el pla de les seves excursions. Per tal de posar de relleu llurs belleses subterrànies, acaba d'instalar-hi el seu propietari l'electricitat. És curiós remarcar els moments pels quals ha passat l'enllumenat de les coves. A la primeria fou mitjançant falles i teies, després seguiren els llums de carbur, els fixos de petroli i, finalment, els projectors elèctrics, inaugurats fa poc.

CATALANOFÒBIA

A l'"Ateneo" donà una conferència D. Miquel Ribes de Pina, Tinent Coronel d'Artilleria sobre el tema: "Materiales empleados en el estudio de los ataques de Jaime I a la ciudad de Mallorca". Segons la nota donada als diaris hi assistí distingida concurrència, encara que ens consta que no passàs d'una dotzena, comptant-hi els nominalment convidats, alguns dels quals hi assistiren. Don Benigne Palos hi era també, naturalment. De les obres consultades deduí, en resum, el Sr. Ribes que els catalans foren un covards ¡ai, las! de tal manera que, gràcies a l'ajut dels aragonesos, el rei En Jaume pogué dur a terme la conquesta de Mallorca. I tan escalivat romangué que en retornar a l'illa no volgué catalans i sí sols aragonesos. Oblidà el conferenciant un argument que li oferim. En efecte, res no demostra més que era aragonesa la majoria que conquistà la illa que la tossuderia, virtut racial dels habitants d'Aragó, amb què els seus descendents han continuat parlant el català clàssic.

La conferència, més que un estudi dels atacs de Jaume I a la ciutat, fou una sèrie d'atacs del conferenciant contra Catalunya, de la que sembla que no n'és gaire devot. I el Sr. Quadrado ¿què hi digué a això, Sr. Ribes? A Mallorca hi neix una escola d'historiadors, girats d'espatles a la història catalana, encara que pretenguin fer-ne, que amb el temps *fará hablar las piedras*. En Quadrado és un home de mitja colzada al seu costat. I això que pretenen defensar-lo contra el menyspreu (?) de Rovira i Virgili, Valls i Taberner i altres. A l'acabament de tot aquest manifestori diu la nota oficiosa "que la selecta concurrència aplaudí llargament la brillant i cenyida justificació d'aquesta variant de la Reconquesta, segons la qual els aragonesos posaren tot l'esforç i els catalans en tregueren el profit". ¿Què et pensaves, Colau? diria aquí un cap-pare de l'escola catalanòfoba, malgrat els *clopinsos*, que cerca per Catalunya amb la major tranquil·litat del món.

QUADRE ESCÈNIC MALLORQUÍ

En una funció benèfica que tingué lloc el dia 6 al "Teatre Principal" es representà un quadre escènic mallorquí, del qual n'és autor la senyora Maria Esteve de Vicens.

Fou un encert encloure aquest quadre en el programa i els organitzadors es varen poder donar bé compte que la concurrència es va entusiasmar

i els cors vibraren quan una alenada de coses nostrades entrà a l'escenari i en foragità l'encarcament amb què fins llavors s'havia desenrotllat l'acte.

Aquest quadre consistí en la presentació d'una seixantena de senyoretetes i nines de la nostra millor societat que, enjoiades amb riquíssims vestits de pagesa mallorquina, ballaren, unes el copeo, la nostra genuïna dansa, i altres, representant les diferents ciutats i viles de la nostra illa, recitaren parlaments en vers allusius a cada lloc.

Simbolitzaven els petits llogarets un grup de delicioses ninetes, al cap de les quals hi anava Na Mercé Montaner i Sureda, filla del comte de Peralada. Les ciutats i viles principals estaven així representades: Ciutat, per Dolors Montaner i Sureda; Manacor, per la Srta. Bassa i Mir; Sóller, per la Srta. Coll i Dezcallar; Inca, per Assumpció Truyols i Dezcallar; Pollença, per la Srta. Villalonga i Coll; Felanitx, per Joana Rosselló i Coll; La Pobla, per la Srta. Moragues i Vidal; Lluchmajor, per Maria de Gràcia Salvà i Font, la qual abans del quadre a què ens referim havia declamat encertadament una poesia titulada "Lluchmajor a Jaume III" original de la seva tia, la nostra Maria Antònia; Andraitx, per Margarida Moner; Binisalem, per Magdalena Ferrer de Sant Jordi; Artà, per la Srta. Oleo i Moragues; Muro, per la senyoreta Sancho i Font; Algaida, per Soletat Oleza i Gual; Sancelles, per la Srta. Moragas i Garau; Santanyí, per la Srta. Servera i Amer; Petra, per la Srta. Mir i Colomar; Alcúdia, per la Srta. Massanet i Zaforteza; Porreres, per la senyoreta Suau i Sainz; Valldemossa, per la Srta. Mir i Pons; Sineu, per Dolors Gual i Truyols; Campos, per la Srta. Pascual i Esteve.

Com hem dit, va resultar un quadre de la més bella visualitat on es sentia batre, com feia temps no havíem vist, l'esperit racial nostrat.

Donem l'enhorabona a la seva autora, de la qual en desitjariem conèixer nous fruits literaris. Aquest quadre va ésser musicat, a base de motius de copeo, pel canonge M. I. S. Francesc Esteve i Blanes, d'una manera molt discreta i correcta.

La nostra felicitació a autors, executants i organitzadors.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

Redacció:

Carrer de *Palacio*, 91. — Ciutat de Mallorca

ADMINISTRADOR:

JOAN FERRER I SERRA

Administració:

Jaume II, 10, Llibreria. — Ciutat de Mallorca

Preus de subscripció: Any, 12 ptes. — Trimestre, 3 ptes. — Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER. — SANT FRANCESC, 2 I 4. — PALMA DE MALLORCA